

09/02/2016

BR. 420

BILTEN

NEDELJA U SVETU ENERGETIKE

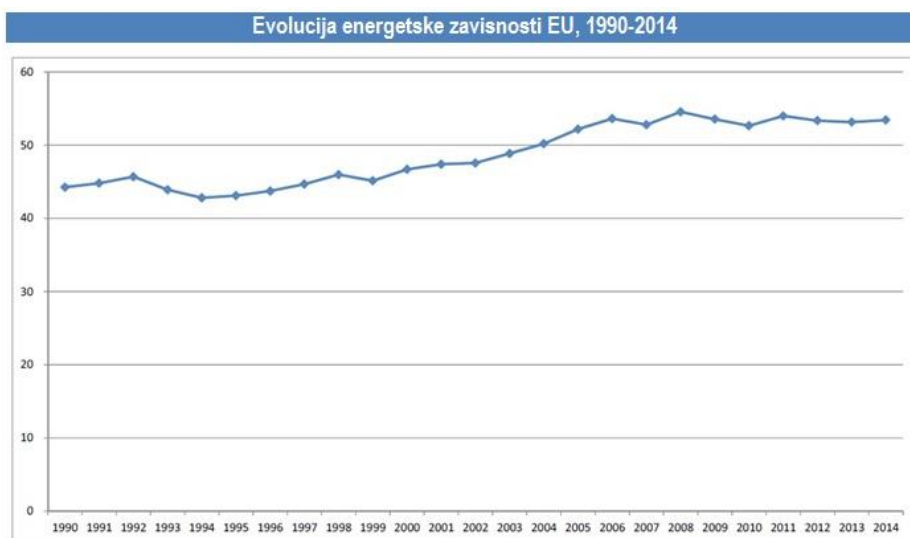
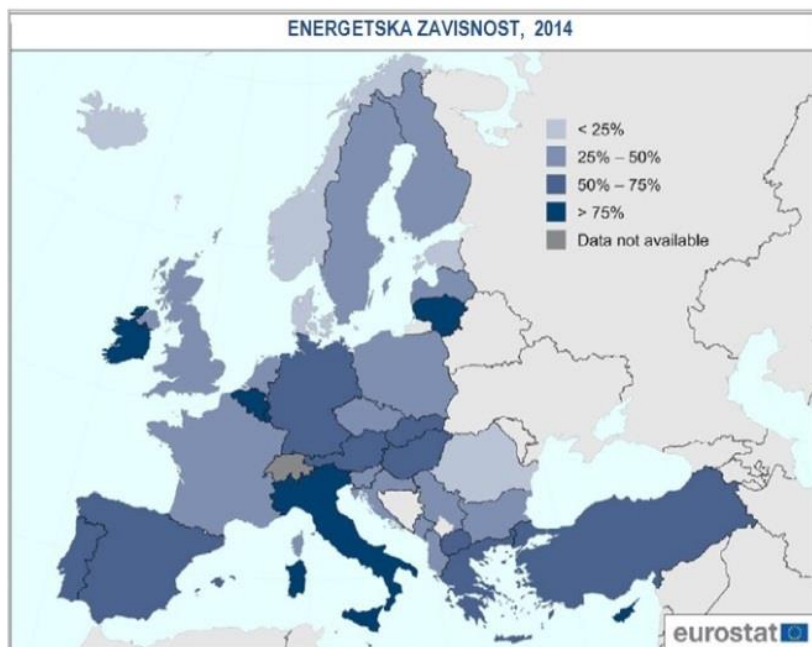

ENERGETSKA SOLIDARNOST

ODRAZ SNAGE, ILI NEMOĆI

Energetska zavisnost EU konstantno iznad 50% od 2004. na ovamo

BRISSEL Energetska zavisnost Evropske unije u 2014. godini iznosila je 53,4%, pokazuju najnoviji podaci evropskog statističkog ureda Eurostat. Podaci Eurostata otkrivaju da su 2014. godine članice EU bile energetske zavisnije nego 1990. jer je prosječna energetska ovisnost u tom razdoblju porasla s 44,2% na današnjih 53,4%, Doduše, 2008. godina i dalje ostaje najteža za Evropu, kada je taj parametar u pitanju.

Inače, mada evolucija energetske zavisnosti EU nije konstantna u periodu između 1990. i 2014, ona je neprekidno iznad praga od 50% u poslednjih dvanaest godina, pokazuju podaci Eurostata ilustrovani na tabeli gore.

Među članicama Evropske unije i Energetske zajednice, od uvoza energije najmanje su zavisne Estonija (8,9%), Danska (12,8%) i Rumunija (17%). S druge strane, od uvoza energije su najzavisniji Malta (97,7%), Luksemburg (96,6%), Kipar (93,4%), Irskina (85,3%), Belgija (80,1%) i Litvanija (77,9%). ec.europa.eu

EEB: Sadašnji EU klimatski ciljevi nedovoljni

BRISSEL - Evropski biro za prirodnu sredinu (EEB) urgirao je kod Evropske komisije da revidira, odnosno pojača, svoje predloge klimatskih i energetske ciljeva za 2030., ako misli da ostvari cilj zadržavanja globalnog zagrevanja ispod 1,5 stepeni celzijusa, obećan na nedavnom Samitu UN o klimi u Parizu.

Prema EEB, za to bi bilo neophodno da se cilj smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte (GHG) poveća na najmanje 60%, smanjenje potrošnje energije, odnosno energetska efikasnost podigne na 40%, a da udeo obnovljivih izvora energije u energetskom miksu na kraju naredne dekade dostigne 45%. Postojeći evropski klimatski ciljevi za 2030. predviđaju smanjenje emisija GHG za 40%, povećanje energetske efikasnosti za 27% i udela OIE u energetskom miksu takođe za 27%. eeb.org

Pala cena ključne EU klimatske poluge

BRISSEL - Cena dozvole za emisiju jedne tone ugljendioksida na evropskom tržištu pala je za oko 25 odsto u prošlom meseci, što govori da ova ključna klimatska poluga Evropske unije i dalje ima veoma ograničen uticaj u odvratanju privrede od korišćenja fosilnih goriva, objavljuje EUobserver. Cena Evropskih kredita za ugljendioksid, ili dozvole za emisiju tone CO2 u okviru EU Šeme trgovanja emisijama (ETS) pala je sa oko osam evra na blago ispod šest evra na kraju januara, piše [EUobserver](http://EUobserver.com).

Evropski parlament popustio pritisku lobija autoindustrije

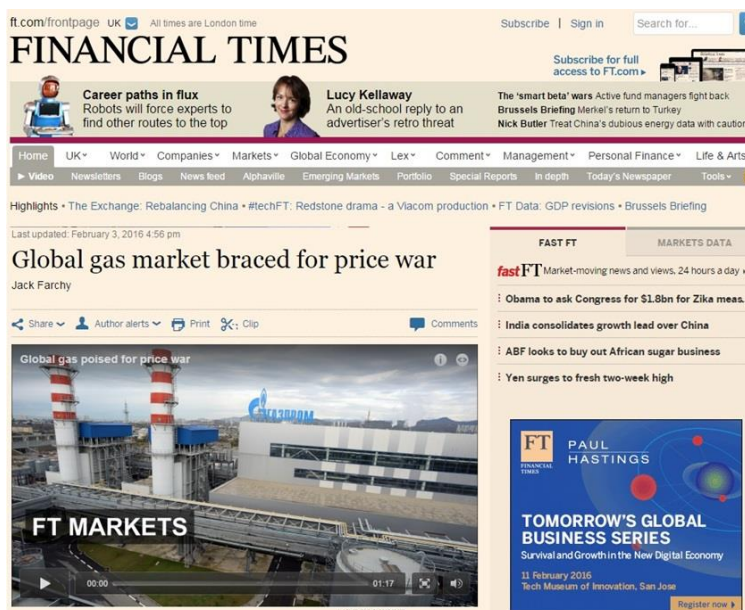
BRISSEL - Evropski parlament je prošle srede popustio pod pritiskom zemalja proizvođača automobila i glasao za smanjenje granice dozvoljene emisije azot oksida (NOx) iz novih automobila sa dizel motorima. Nova efektivna gornja granica za „Euro 6“ od 168 miligrama dozvoljenog ispuštanja azot oksida po pređenom kilometru je više nego dva puta iznad dogovorene iz 2007., (80mg/km). Počev od 2020., sva nova vozila moći će da emituju u atmosferu 120 miligrama NOx po kilometru. Uprkos pritiscima javnosti i velikim protestima bloka „zelenih“, vlade Evropske unije vršile su pritisak na svoje poslanike u Evropskom parlamentu da prihvate ovo razvodnjavanje zakonodavnih limita dogovorenih u oktobru prošle godine, javlja transportenvironment.com.

Financial Times: Gasprom će obaranjem cena gasa eliminisati konkurenciju u Evropi?

LONDON - Financial Times smatra da bi ruski gasni kolos Gasprom mogao da se opredeli za istu taktiku kojom je Saudijska Arabija rešila da odbrani tržište nafte od prodora konkurencije iz SAD. Pozivajući se na analitičare prilika na tržištu, londonski poslovnik navodi da bi Gasprom niskim cenama gasa mogao da osujeti bitniji ulazak američkog utečnijeg prirodnog gasa (LNG) na evropsko tržište, kao i da razbije isplativost budućih ulaganja u izgradnju terminala za uvoz LNG-a širom Evrope.

Oslanjanje na LNG je, inače, jedan od ključnih načina na koji Evropska unija planira da diverzifikuje izvore snabdevanja Evrope

The screenshot shows the Financial Times website interface. At the top, there's a navigation bar with 'Home', 'UK', 'World', 'Companies', 'Markets', 'Global Economy', 'Lex', 'Comment', 'Management', 'Personal Finance', and 'Life & Arts'. Below this is a search bar and a 'Subscribe for full access to FT.com' button. The main headline is 'Global gas market braced for price war' by Jack Farthy, dated February 3, 2016. There are several sub-headlines: 'Career paths in flux: Robots will force experts to find other routes to the top', 'Lucy Kellaway: An old-school reply to an advertiser's retro threat', 'The 'smart beta' wars: Active fund managers fight back', 'Brussels Briefing: Merkel's return to Turkey', and 'Nick Butler: Treat China's dubious energy data with caution'. A video player is visible with the title 'Global gas poised for price war' and 'FT MARKETS'. There's also a 'TOMORROW'S GLOBAL BUSINESS SERIES' advertisement.

gasom i time oslabi poziciju Rusije, odnosno Gasproma u pregovorima sa kupcima. Baš kao što je Saudijska Arabija glavni svetski snabdevač naftom koji, zahvaljujući niskim troškovima proizvodnje može da izdrži male cene nafte, a sa druge strane ima dovoljno rezervnih kapaciteta da uveća i smanji ponudu ove ključne energetske sirovine, tako i Gasprom u oblasti gasa ima jednu od najnižih cena proizvodnje, a uz to je pojedinačno najveći svetski proizvođač prirodnog gasa, pa može da diktira obim ponude na svetskom, prvenstveno evropskom tržištu, piše FT. List citira Tijerija Brosa, gasnog analitičara u pariskoj banci Societe Generale, koji računa da bi Gasprom obaranjem cene gasa na nivo na kome uvoz američkog LNG-a u Evropu ne bi bio isplativ, izgubio svega 1,3 milijarde dolara u godišnjim prihodima, što je zanemarljiv trošak za ovog kolosa.

Azerbejdžan pozvan u Energetsku zajednicu

BAKU - Evropska unija želi da vidi Azerbejdžan među zemlje članice Energetske zajednice (EnZ), kazao je 5. februara direktor Sekretarijata EnZ Janez Kopač posle sastanka sa azerbejdžanskim ministrom energije Natigom Alijevim. Dve strane su se dogovorile da potpišu protokol o budućoj saradnji, preneo je [portal Sekretarijata](#).

Brisel zahteva uvid u komercijalne ugovore o uvozu gasa

BRISSEL - Osim nadzora nad procesom sklapanja budućih međuvladinih ugovora o snabdevanju prirodnim gasom, Evropska komisija želi da ima uvid u pojedinosti svih komercijalnih dugoročnih ugovora o kupovini gasa i to traži da bude deo obavezujuće regulative o bezbednosti snabdevanja ovim energentom, objavio je prošle nedelje Platts. Regulatorna, koja bi trebalo da bude predložena 10. februara u okviru objavljivanja tzv. Zimskog paketa energetske strategije EU, zahtevaće od privatnih i javnih kompanija da obaveste njihove nacionalne vlasti sa sadržajem svih ugovora na period duži od godinu dana sa snabdevačima van Evropske unije, kao i sa svim naknadnim

promenama. Ti podaci uključuju rok trajanja ugovora, ugovorene količine, uključujući maksimalne dnevne isporuke predviđene za vanredne situacije, ugoorena mesta isporuke, mesečne i godišnje količine gasa, kao i uslove za prekidanje isporuke gasa.

EU članice biće obavezne da pruže energetska pomoć ugroženom susedu

BRISSEL – Zemlje Evropske unije biće obavezne da pomognu susednim državama članicama sa isporukama energije u slučaju nestašica, glasi jedna od novih mera koje će Evropska komisija objaviti u okviru zimskog paketa formiranja energetske unije, objavio je **EurActiv**. To se prvenstveno odnosi na obezbeđenje potrebne energije za domaćinstva i socijalne ustanove, poput zdravstva, dodaje ovaj portal. „Princip solidarnosti“ ocenjen je u izvorima EU kao veliki zaokret u regulatornoj energetska politici ovo bloka. Prema istim izvorima, nova pravila će takođe, u cilju smanjenja

zavisnosti od jednog izvora snabdevanja gasom, dati mnogo veću ulogu nego do sada tečnom prirodnom gasu. „Nacionalne politike nisu dovoljne da spreče buduće krize u snabdevanju gasom“, stoji u papiru Paket energetska sigurnosti koji treba da bude objavljen u sredu.

Vlada Grčke veruje u izgradnju Južnoevropskog gasovoda

ATINA - Grčka pridaje veliku pažnju tzv. Južnoevropskom gasovodu kao projektu koji predstavlja alternativnu trasu snabdevanja tog regiona gasom iz Rusije, izjavio je grčki ministar energetike Panos Skuletis, a prenosi u sredu **Sputnik**

News. Vlada Grčke 'veruje da će on doprineti diversifikaciji izvora i puteva snabdevanja energijom,' rekao je Skuletis u govoru na Atinskom Energetskom forumu 2016. Prema ministru, zanimanje za ovaj projekat nije ograničeno samo na rusku i grčku stranu i - kako je naglasio - „uprkos preprekama sa kojima je suočen, on nije napušten“. Tokom 2015. godine Grčka i Rusija su potpisali sporazum o ostvarivanju projekta tog gasovoda koji bi trebalo da u Jugoistočnu Evropu transportuje 47 mlrd. m³ prirodnog gasa iz Rusije i to posle 2018. **NEDELJA, wpcserbia.rs**

Exxon i OMV pronašli polje od 100 mlrd.m3 gasa u Rumuniji

BUKUREŠT - Američki ExxonMobil i rumunska podfirma austrijskog OMV-a, OMV Petrom završili su prvu fazu istraživačkih radova vrednih 1,3 mlrd. evra na koncesijama u rumunskim vodama Crnog mora. Najveći deo te investicije podneo je ExxonMobil, a rezultati sa sedam bušotina upućuju na postojanje polja s više od 100 milijardi kubnih metara prirodnog gasa, objavio je funkcioner Rumunske trgovačke i industrijske komore

Dve firme od 2008. sarađuju u istraživanju gasa u Rumuniji, a 2012. godine su u Crnom moru na bloku Neptun otkrili polje Domino-1. Prema do sada objavljenim podacima, njegove rezerve gasa su procenjene na 42 - 84 mlrd. m³, **NEDELJA, wpcserbia.rs**

Jeftina nafta vraća evro-zonu u deflaciju

LONDON - Ponovni ovonedeljni silazak cena nafte preti da ponovo spusti stopu inflacije u evro-zoni ispod nule - što je osetno ispod željenih dva procenta rasta cena koji bi, prema šemi Evropske centralne banke (ECB) bili potrebni da podrže rast privrede 19 EU zemalja sa jedinstvenom valutom. Ovo se događa u trenutku kada se činilo da je ECB usmerila rast cena u pozitivnu teritoriju niskim kamatnim stopama i ubrizgavanjem sveže štampanog novca u privredu. Odgovor na pitanje hoće li sadašnje niske cene nafte primorati Banku na nove stimulatívne mere delom zavisi od toga dali je deflacioni impakt izazvan sadašnjim niskim cenama privremenog, ili dugotrajnijeg karaktera.

Zašto je ovo važno? Mere centralne banke imaju veliki uticaj. Više podsticaja iz ECB mogu da povuku na dole tržišne kamatne stope i ujedno odvrata investitore od traženja sigurnog pribežišta u ulaganju u vrednosne papire. Ujedno bi ova mera dodatno ojačala dolar i samim tim poskupela američku izvoznú robu, uključujući derivate nafte. **NEDELJA, wpcserbia.rs**

Libija posle Gadafija izgubila 60 mlrd \$ na ne proizvedenoj nafti

TRIPOLI - Libija je izgubila 60 milijardi dolara zbog nemogućnosti da iskoristi pune proizvodne i izvozne kapacitete za svoju naftu, procenjuje tamošnja Nacionalna naftna korporacija. Libijska proizvodnja je sada na nivou od nekih 362.000 barela na dan, daleko ispod 1,6 miliona bbl/d koliko je ta zemlja proizvodila pod komandom vlade Moamera el Gadafija. Sada toj zemlji predstoji tek da bilansira štetu koju su pretrpela njena polja i infrastruktura od napada terorista Islamske države, a pre toga borbe dve rivalske frakcije za vlast, piše u utorak portal **OilPrice.com**.

Svetska banka:

Nafta u 2016. gubi još 27% vrednosti

VAŠINGTON - Svetska banka srezala je svoju raniju prognozu za cene sirove nafte za čak 14 dolara i sada očekuje da će barel u proseku u 2016. godini vredeti 37 dolara. Ključni razlozi su rastuća ponuda ove sirovine praćena slabijom od očekivane potrošnje u vodećim brzo rastućim privredama sveta, Kini pre svega. U svom godišnjem Pregledu tržišta roba, Banka je smanjila

WORLD BANK GROUP

prognozu za 37 od 46 strateških sirovina koje se trguju na berzama. Ekonomisti Svetske banke navode da će slaba potrošnja da se nastavi, uz povećanu ponudu iranske nafte, ne bitno poremećenu proizvodnju američke i u situaciji blage zime na severnoj hemisferi. Cene nafte će u 2016. pasti za dodatnih 27%, pošto su u 2015. izgubile 47% vrednosti, navodi se u Pregledu. Svetska banka cene bazira na korpi Brent, Dubai i WTI sirove nafte, prenosi **worldoil.com**.

Reči i dela: Rusija i OPEC povećali proizvodnju nafte u januaru

MOSKVA - Paralelno sa izjavama nekoliko zvaničnika o spremnosti Moskve da pregovara sa OPEC-om o zajedničkim akcijama radi odbrane cena nafte, ove nedelje objavljeni podaci pokazuju da su obe strane u januaru gotovo do maksimuma odvrnule slavine iz svojih naftnih izvora. Prema zvaničnim podacima ruskog ministarstva energije, ta zemlja je u januaru dostigla najveću proizvodnju nafte u post-sovjetskoj eri od bezmalo 10,9 miliona barela na dan, piše u utorak **Reuters**. Istovremeno je u januaru skočila i proizvodnja nafte zemalja OPEC na najviši nivo u skorijoj istoriji, ne samo sa očekivanim povećanjem isporuka iz Irana, sa ukidanjem sankcija toj zemlji, već i uvećanim ispumpavanjem nafte iz polja u Saudijskoj Arabiji i Iraku. Ovo su jasni pokazatelji da vodeći proizvođači pojačavaju međusobnu bitku za tržišta, što protivreči rastućim nagađanjima o koordiniranoj akciji smanjenja proizvodnje, konstatuje agencija. **NEDELJA wpcserbia.rs**

Italijani će o bušenjima na Jadranu odlučivati na referendumu

RIM - Ustavni sud Italije odlučio je da je zahtev više italijanskih priobalnih regija za održavanje referenduma o bušenju nafte na Jadranu zakonit, iako je vlada u Rimu pokušala da onemogući njegovo održavanje. Referendumska kampanja je inače otvorena još 19. januara.

Odluka Ustavnog suda u Italiji, ističu oni, dokaz je da amandmani na Zakon o stabilnosti usvojeni u decembru 2015., uprkos radikalnoj odluci o odustajanju Vlade od bušenja u zoni od 12 milja od

obale, nisu bili dovoljni da reše sve primedbe regija, koje žele da referendum odbaci fosilnu strategiju vlade premijera Rencija, prenosi Energetika.net

Saipem traži od Gasproma 760 miliona evra zbog Južnog toka

PARIZ - Italijanska servisna kompanija Saipem, deo grupacije Eni, podnela je tužbu protiv ruskog Gasproma sa odštetnim zahtevom od 759 miliona evra štete koju je pretrpela zbog otkazivanja projekta gasovoda Južni tok, objavio je u ponedeljak [Financial Times](http://FinancialTimes.com). Ruski predsednik Vladimir Putin je u decembru 2014. saopštio da njegova zemlja, zbog prepreka koje postavlja Evropska komisija, definitivno odustaje od tog projekta. Saipem je bio angažovan za poslove polaganja cevi za prvu od planirane dve linije ispod Crnog mora, sa dva već usidrena servisna plovila u području trase. FT piše da je Saipem zatražio preko arbitraže u Međunarodnoj privrednoj komori u Parizu odštetu od 759 miliona evra, ali dodaje, pozivajući se analitičare, da je Enijeva podfirma zapravo pretrpela gubitke u visini dve milijarde evra zbog otkazivanja tog projekta. Jedna osoba, upućena u slučaj, navodi da je odšteta računata kao suma usluga koje su obavljene, ali nisu od strane Gasproma plaćene, plus namet za otkazivanje ugovora. Portparol kompanije South Stream Transport, koja je trebalo da rukovodi izgradnjom Južnog toka, rekao je da je pokušano da se sa Saipemom nađe prijateljski dogovor oko kompenzacije, pa žali što se ta firma obratila arbitraži. U međuvremenu, Saipem se nadmeće za dobijanje mega posla polaganja cevi za drugi Gaspromov projekat - izgradnje dodatne dve linije snabdevanja gasovoda Severni tok.

Nov sektor: Rasklapanje platformi na Severnom moru

LONDON - Niske cene nafte bi ove godine mogle da ubrzaju proces rasklapanja naftnih platformi na Severnom moru, ocenio je u ovonedeljnom izveštaju Wood Mackenzie. Ova konsultantska firma procenjuje da bi do kraja 2016. mogla definitivno da se obustavi proizvodnja u do 50 naftnih i gasnih polja u podmorju Severnog mora, ako se cene nafte bitnije ne pomere na gore. Posle toga, platforme i oprema za bušenje koje su decenijama vadile naftu i gas iz tih izvora moraju da budu demontirane. Manja i skuplja polja su prva na redu, a Wood Mac očekuje da u narednih pet godina ukupno na britanskom delu Severnog mora bude zatvoreno čak 140 polja. Demontaža sama po sebi donosi niz troškova naftnim kompanijama, pa bi neke od njih mogle da izračunaju da im je manja šteta nastavak proizvodnje, makar ih vađenje barela skuplje koštalo od cene koju će za njega dobiti na tržištu. Uprkos tome, [Financial Times](http://FinancialTimes.com) zaključuje da će se demontiranje platformi na Severnom moru postojano ubrzavati i sarkastično dodaje da će postati poseban sektor naftne privrede.

Nova vlada Hrvatske odustaje od TE Plomin C - možda i projekta LNG Krk

ZAGREB - Nova vlada Hrvatske će najverovatnije odustati o

gradnje termoelektrane Plomin C u istoimenom istarskom gradu, jer ga smatra nespojivim sa sadašnjim i budućim klimatskim ciljevima Evropske unije. Više o

ovome znaće se naredne nedelje, kada bi vlada trebalo da saopšti koje od nasleđenih strateških energetskih projekata namerava da nastavi da razvija, piše energetika-net. Novi ministar privrede Tomislav Panenić je u emisiji HRT-a **Nedeljom u dva**, rekao da je TE Plomin C, osim klimatskih razloga, sporan i zbog toga što Evropska komisija smatra da odredba ugovora koji je Hrvatska elektroprivreda (HEP) sklopila sa japanskim Marubeniem, prema kojoj se HEP obavezuje da otkupljuje polovinu struje koju elektrana proizvede, predstavlja nedozvoljenu subvenciju države privatnoj kompaniji. Dok najava odustajanja Zagreba od projekta 500 megavata jake i 800 miliona evra skupe TE Plomin C nije potpuno neočekivana, više reakcija posmatrača izazvala je izjava Panenića da je pod znakom pitanja i projekat gradnje terminala za utečnjeni prirodni gasa na Krku. **Poslovni dnevnik** podseća da je LNG Krk uvršćen u listu projekata od opšteg interesa Evropske unije, kao deo strategije smanjenja zavisnosti Evrope od ruskog gasa. Činjenica je da za sada nije ni blizu zaokružena finansijska konstrukcija ovog projekta, osim najave Brisela da će biti sufinansiran iz fondova EU.

Mol otpisuje poslove u Severnom moru - akcenat na Mađarskoj i Hrvatskoj

BUDIMPEŠTA - Mol planira da smanji investicije i više se usmeri na poslove u Mađarskoj i Hrvatskoj, gde i posle pada cena nafte može dobro da posluje, kazao je Berislav Gašo, direktor zadužen za istraživanje i proizvodnju, u ovonedeljnom intervjuu za **Bloomberg**. On je rekao da su se poslovi u norveškim i britanskim vodama Severnog mora pokazali neisplativi pri ceni nafte od 30 dolara, pa će, kao i jedan ranije najavljena investicija u iračkom Kurdistanu, biti otpisani kada krajem meseca mađarska kompanija objavi novi kvartalni izveštaj. „Naši prioriteti za ovu godinu biće fokusirani na ono što imamo i izvlačenje dobiti iz postojećih poslova, dodao je on. Druga po vrednosti mađarska kompanija, izlistana na berzi, koja posluje u 40 zemalja, strategiju u postojećim cenovnim prilikama gradi na smanjenju troškova i ne planira nove kupovine, rekao je Gašo. Od početka godine, vrednost Mola je na berzi umanjena za 3,4 odsto, posle prošlogodišnjeg rasta od 23 odsto, piše **Bloomberg**.

Slovenija će liberalizovati cene nekih naftnih derivata

LJUBLJANA - Vlada Slovenije odlučila se za postupnu liberalizaciju cena naftnih derivata, koje se inače od 2000. usklađuju svake dve nedelje u odnosu na cenu nafte na svetskom tržištu i kretanje kursa dolara. Vlada dodatno ima mogućnost uticaja i kroz promenu visine akciza.

Prema ideji, najprije bi se deregulisalo formiranje cena lož ulja i 100-oktanskog benzina, dok bi se postojeći model određivanja maloprodajnih cena motornog 98-oktanskog benzina i dizel goriva za sada zadržao. U slučaju postizanja saglasnosti u Vladi, nova uredba trebalo bi da se primenjuje od 9. februara. U Ministarstvu finansija, koje pruža otpor ovom predlogu, su izračunali da bi liberalizacija cene 95-oktanskih goriva i dizela donela 60 miliona evra manje u državni budžet. Distributeri naftnih derivata su u više navrata tražili liberalizaciju cena goriva. **STA**